

ע"פ 5980/15 - מדינת ישראל נגד מאיר פרי זדה

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פלייליים

ע"פ 5980/15

לפני: כבוד השופט ע' פוגלמן
כבוד השופט נ' סולברג
כבוד השופט מ' מזוז

המערערת: מדינת ישראל

נ ג ד

המשיב: מאיר פרי זדה

ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בנצרת מיום
14.7.2015 בתפ"ח 49196-07-14 ותפ"ח
56398-06-14 שניתן על ידי כבוד השופטים: א' הלמן,
י' שטרית ו- ס' דבור

תאריך הישיבה: ו' באדר ב' התשע"ו (16.3.2016)

בשם המערערת: עו"ד לידור בן אוליאל

בשם המשיב: עו"ד דורון נוי; עו"ד יהלי שפרלינג

פסק-דין

1. בפנינו ערעור המדינה על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בנצרת מיום 14.7.2015 בתפ"ח 56398-06-14 (כב' השופטים א' הלמן, י' שטרית ו-ס' דבור).
 2. ביום 14.4.2015 הורשע המשיב, על פי הודאתו בכתב אישום מתוקן במסגרת הסדר טיעון, בעבירות של קשירת קשר לביצוע פשע, חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, ושיבוש מהלכי משפט - עבירות לפי סעיפים 499(א)(1), 333 בנסיבות 335(א)(1) ו- (2) ו- 244 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין), בהתאמה.
 3. בהתאם לכתב האישום, ביום 16.5.2014 בשעות הצהריים פגשו המשיב ובנו (נאשם 2 בכתב האישום, להלן: נאשם 2) במתלון, קטין כבן 17 באותה עת, שהכיר את הבן מלימודיהם באותו בית ספר. הקטין פנה לנאשם 2 בנוכחות אנשים שהיו במקום ואמר לו: "הומו מניאק אתה אוהב שמזיינים אותך בתחת", וזאת על רקע סכסוך קודם בין השניים ובהתייחס לאירוע של תקיפה מינית חמורה שחווה הנאשם 2 בעברו, בהיותו קטין כבן 13. בתגובה, הטיח הנאשם 2 את בקבוק הבירה שהחזיק בידו בראשו של המתלון וגרם לו לחבלה של ממש, ובהמשך לכך אף רדף אחר המתלון, כאשר המשיב בעקבותיו, אך השניים לא הצליחו להשיגו. המשיב ונאשם 2 חזרו לרכבם ונראו עוזבים את המקום.
- כעבור מספר דקות חזרו המשיב והנאשם 2 למקום ונכנסו לחנות בה שהה המתלון כשהמשיב מצויד בחפץ חד אותו אחז בידו. אחד האנשים שהיו בחנות ניסה להניא את המשיב מלגשת למתלון, שהסתתר במלתחה, אך המשיב הרחיקו מעליו, והוא והנאשם 2 נכנסו למלתחה. המשיב דקר את המתלון באמצעות החפץ החד שהחזיק מספר דקות בחזהו, כאשר אחת הדקירות חדרה הישר אל לבו של המתלון. המתלון, שהתמוטט במקום, פונה באמצעות אמבולנס לבית החולים שם עבר ניתוח חזה פתוח להצלת חייו ונדרש לאשפוז למשך כ-10 ימים. המשיב ונאשם 2 נמלטו מהמקום ונעלמו מביתם, אף שידעו שהם דרושים לחקירה. הנאשם 2 הסגיר עצמו כעבור כחודש ואילו המשיב אותר ונעצר על ידי המשטרה כחודשיים לאחר האירוע.
4. המשיב הורשע כאמור על פי הודאתו בעבירות שיוחסו לו בכתב האישום, כמפורט בפסקה 2 לעיל. בגזר דינו מיום 14.7.2015 עמד בית משפט קמא על נסיבות האירוע ועל נסיבותיהם האישיות של המשיב ובנו, הנאשם 2. בית המשפט קבע כי אמנם יש להתייחס לשני האירועים כאירוע אחד מתמשך, אך עמד על כך כי למשיב ולנאשם 2 הייתה יותר מהזדמנות אחת להפסיק את מעשיהם. כן נקבע כי נדרשת אבחנה בין המשיב לנאשם 2, שכן המשיב הוא המבוגר מבין השניים, לעומת הנאשם 2 שהוא צעיר לימים, וכי המשיב הוא זה שהחזיק בנשק הקר וביצע את הדקירות. בית המשפט עמד על פוטנציאל הנזק החמור שעלול היה להיגרם מדקירה באזור הלב, שרק בנס הסתיימה אחרת. בית המשפט ייחס משקל לנסיבות שהובילו לאירוע הדקירה ולמצב הנפשי אליו נקלע המשיב בעקבות הדברים של המתלון כלפי בנו, הנאשם 2, על רקע התקיפה המינית שחווה. לבסוף שקל בית המשפט לטובת המשיב את גילו (כ-43 שנים), את הודאתו, וכן את נטילת האחריות והחרטה שהביע ואת הסכם הסולחה בין הצדדים.

בית משפט קמא עמד גם על החומרה שבית משפט זה מייחס לעבירות אלימות כדרך של יישוב סכסוכים, ולאחר שסקר את מדיניות הענישה במקרים בעלי מאפיינים דומים, קבע בית משפט קמא את מתחם העונש ההולם בענייננו של המשיב על 2-5 שנות מאסר, ובגדרו גזר על המשיב 36 חודשי מאסר בפועל, החל מיום מעצרו (20.7.2014), וכן שני מאסרים מותנים. לאור סכומי הכסף ששולמו במסגרת הסכם הסולחה, לא מצא בית משפט קמא לחייב את המשיב

5. בערעורה טוענת המדינה כי מתחם הענישה שנקבע על ידי בית משפט קמא אינו מבטא יחס הולם לחומרת מעשיו של המשיב. נטען כי מדובר באירוע חמור וקשה במיוחד אשר רק בנס לא הסתיים במות המתלונן, ואירוע כה חמור לא ראוי שיסתיים ב- 3 שנות מאסר בלבד. כן נטען כי בית משפט קמא אמנם עמד על חשיבות המאבק באלימות ועל הענישה המחמירה המתחייבת מכך, אך בפועל לא נתן משקל הולם לשיקולים אלה בגזר דינו. עוד נטען כי בית המשפט לא נתן משקל הולם לעובדה כי לאירוע הדקירה קדם תכנון וכי למשיב היו מספר הזדמנויות להפסיק את האירוע. כן הצביעה המדינה על כך כי למשיב עבר פלילי משמעותי, כולל ריצוי תקופות מאסר. לבסוף הפנתה המדינה לכך שהמשיב הורשע גם בשיבוש מהלכי משפט, הרשעה לה לא ניתן ביטוי בגזר הדין. בטיעון בעל-פה בפנינו חזרה באת כוח המדינה על טענות אלה.

מנגד, נטען מטעם המשיב כי גזר הדין התייחס לכל הנסיבות הרלבנטיות וכי מתחם הענישה נקבע בהתאם לפסיקת בית משפט זה בעבירות מהסוג הנדון. כן נטען כי ההערה הפוגענית שהפנה המתלונן לבנו של המשיב (הנאשם 2) היא חריגה בחומרתה והסיגה לאחור שנים של טיפולים פסיכולוגיים שעבר הבן בעקבות התקיפה המינית החמורה שחוה. עוד נטען כי לא ניתן להתעלם מכך שהמשיב, ששלח את בנו למוסד החינוך בו הותקף מינית, חש כמי שנושא באחריות לאירוע הקשה שעבר בנו (בגינו נידון התוקף ל- 5 שנות מאסר), ואף עבר התמוטטות נפשית עקב כך. כן נטען כי בית המשפט שמר על יחס של הלימות בין העונש שהטיל על המשיב, לזה שהטיל על הנאשם 2, איש לפי חלקו ומידת אשמו (נאשם 2 נידון ל- 18 חודשי מאסר בפועל), וכי המדינה לא ערערה על עונשו של נאשם 2. לבסוף ציין בא כוח המשיב את הסכם הסולחה שנערך בין הצדדים, וכן את התנהגותו של המשיב בכלא כאסיר למופת וכתומך של אסירים אחרים.

דיון והכרעה

6. אכן, אין ערכאת הערעור נוטה להתערב בגזר דין של הערכאה הדיונית, אלא במקרים חריגים בהם נפלה בגזר הדין טעות מהותית, או שעה שהעונש שנגזר על ידה חורג באופן ממשי מרמת הענישה המקובלת או הראויה בנסיבות דומות (ע"פ 5860/14 אסף לביא נ' מדינת ישראל (6.3.2016), להלן: ענין לביא; ע"פ 3060/15 אבו רגייג נ' מדינת ישראל (21.7.2015); ע"פ 3856/13 גוני נ' מדינת ישראל (3.2.2014)). ברם, המקרה הנדון נופל לדעתי בגדר המקרים החריגים המצדיקים את התערבותנו, אף אם באופן מתון.

7. תופעת השימוש בסכינים ושאר סוגי נשק קר כאמצעי ליישוב סכסוכים ומחלוקות, זכתה להתייחסותו החוזרת ונשנית של בית משפט זה. הובהר כי חברה מתוקנת אינה יכולה להשלים עם התופעה של יישוב סכסוכים בדרך של אלימות, המלווה לעתים אף בשימוש בנשק קר או חם. תופעה זו חותרת תחת הסדר החברתי ופוגעת בערך היסוד בדבר זכותו של כל אדם לחיים ולשלמות הגוף. (ראו למשל: ע"פ 3799/14 אבו שנב נ' מדינת ישראל, פסקה 19 (17.8.2015), להלן: ענין אבו שנב; ע"פ 3863/09 מדינת ישראל נ' חסן, פסקה 21 (10.11.2009), להלן: ענין חסן; ע"פ 5794/13 מדינת ישראל נ' שיכה (2.4.2014); וע"פ 2161/13 חבשי נ' מדינת ישראל (16.5.2013)). המדובר למרבה הצער בתופעה חברתית רווחת, מכוערת ומסוכנת, המחייבת תגובה עונשית מחמירה ומסר ברור מצד בתי המשפט וכלל רשויות אכיפת החוק, תוך מתן משקל משמעותי בענישה לשיקולי הרתעת היחיד והרבים, גם אל מול שיקולים אישיים.

"קיים אינטרס ציבורי מובהק וחד משמעי בהרתעת היחיד והרתעת הרבים מפני נקיטה בדרך של כוח ואליומות ליישוב מחלוקות וסכסוכים תוך שימוש בנשק קר. המסר שצריך לצאת מבית משפט זה הוא שחברה מתוקנת אינה יכולה להשלים עם שימוש בסכין לשם פתרון מחלוקות וסכסוכים. יש לשוב ולהדגיש כי זכותו של כל אדם לחיים ולשלמות הגוף היא זכות יסוד מקודשת ואין להתיר לאיש לפגוע בזכות זו" (ע"פ 3573/08 עוואדרה נ' מדינת ישראל (13.4.2010)).

ובמקום אחר -

"האלימות הגואה במקומותינו אינה גזירת-גורל ולא כורח המציאות. יש צורך לשנות את המאזן. במקום שאזרחים ישרים תמימי-דרך יקאו ויכאו, יחששו לביטחונם, יהיו אלה העבריינים האלימים - בכוח ובפועל - שאימת הדין תיפול עליהם, והם יירתעו מפני שימוש בנשק קר וחם לשם חיסול חשבונות בעשיית דין עצמית. שינוי המאזן - הסבת יראת האנשים התמימים לאימת אנשי-המדון - צריך להיעשות גם באכיפה ובענישה קשה" (ע"פ 8641/12 סעד נ' מדינת ישראל, פסקה 36 (5.8.2013)).

וראו גם: בש"פ 2181/94 מיכאלי נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (22.4.1994); ע"פ 2949/06 פלוני נ' מדינת ישראל (3.7.2006); ע"פ 8991/10 מכבי נ' מדינת ישראל (27.10.2011); ע"פ 8912/13 מדינת ישראל נ' טל, פסקה 11 (13.2.2014); ענין חסן, פסקה 21).

8. מטבע הדברים שאירועי אלימות המגולמים בעבירה של "חבלה חמורה בנסיבות מחמירות", שהיא העבירה העיקרית בה הורשע המשיב בענייננו, עשויים להתרחש במגוון רחב מאוד של מצבים, נסיבות ביצוע ורמות חומרה. ואכן, הפסיקה בתחום זה כוללת מנעד רחב של רמות ענישה, כאשר לצד מקרים של ענישה מקילה, הוטלו במקרים אחרים עונשים חמורים של שנות מאסר ארוכות, הכול בהתאם לנסיבות הספציפיות של כל מקרה לגופו (ענין אבו שנב, פסקה 20; ענין לביא, פסקה 12; ע"פ 1554/13 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 25 (19.5.2015); ע"פ 5415/13 פלוני נ' מדינת ישראל (16.2.2015)). בקביעת מתחם העונש ההולם ובגזירת הדין בגדרו אין די כמובן בהתייחסות לסעיף העבירה בו הורשע הנאשם, אלא העיקר הוא בעובדות ובנסיבות האירועים הספציפיים בגינן הורשע הנאשם (ע"פ 1997/13 פלוני נ' מדינת ישראל (29.8.2013)).

9. כפי שהדגישה בצדק באת כוח המדינה, מעשיו של המשיב חמורים מאוד, ואך כפסע היה בינם לבין תוצאה קטלנית טרגית. אכן, בנסיבות הענין לא ניתן להתעלם מההערה הפוגענית והמכוערת של המתלונן כלפי בנו של המשיב (הנאשם 2), אשר פגיעתה הרעה הועצמה נוכח הרקע להערה ותהליך ההחלמה הקשה שעבר בנו של המשיב, כמו גם המשיב עצמו, כמתואר לעיל. עם זאת, אין להתעלם גם מכך כי בין ההערה והתגובה המידית לה (הטחת בקבוק הבירה בראשו של המתלונן על ידי הנאשם 2) לבין האירוע החמור של הדקירות, היה פסק זמן במסגרתו חזרו המשיב ובנו לרכב ועזבו את המקום, ורק כעבור מספר דקות שבו למקום לאחר הצטיידות בחפץ חד, כאשר המשיב הרחיק מעליו את מי שניסה להניא אותו מלגשת למתלונן ודקר את המתלונן באמצעות החפץ החד שהחזיק מספר דקירות בחזהו.

המדובר אפוא במהלך מתוכנן, של ניסיון לפגיעה חמורה במתלונן, לאחר שכבר נרגעו הרוחות בעקבות ההערה הפוגענית והתגובה לה כאמור, ולאחר שהמשיב ובנו עזבו את המקום, עובדה אשר קיבלה ביטוי בהרשעת המשיב בעבירה של קשירת קשר לביצוע פשע. הפגיעה במתלונן הייתה קשה וחמורה. המדובר במספר דקירות באזור החזה, מקום עם פוטנציאל קטלני. לכך יש להוסיף כי לאחר מעשה לא הושיט המשיב עזרה למתלונן, שהתמוטט במקום, אלא

נמלט מהמקום והתחמק מהמשטרה עד שאותר ונעצר על ידי המשטרה כחודשיים לאחר האירוע. בגין כך הורשע כאמור גם בעבירה של שיבוש מהלכי משפט. לכך יש להוסיף גם את עברו הפלילי של המשיב, הכולל שורה לא קצרה של עבירות אלימות שונות (הרשעה אחרונה מ-2010).

10. נוכח כל האמור יש ממש בטענת המדינה כי מתחם העונש ההולם שקבע בית משפט קמא למכלול המעשים והעבירות בהן הורשע המשיב (2-5 שנות מאסר), ובמיוחד העונש שהוטל בפועל בגדרו (36 חודשי מאסר) חורגים באופן ממשי מרמת הענישה הראויה ואינם מקיימים יחס הולם לחומרת המעשים ולמידת אשמו של המשיב (סעיף 40ב לחוק העונשין). עם כל ההתחשבות ברקע האירועים, היה מקום לקביעת מתחם חמור יותר באופן ממשי, ולהשתת עונש מאסר לתקופה ממושכת יותר באופן משמעותי.

עם זאת, נוכח הכלל לפיו ערכאת הערעור אינה נוהגת למצות את הדין עם נאשם (ע"פ 5794/14 מדינת ישראל נ' פנפילוב, פסקה 13 (27.1.2015); ע"פ 273/14 מדינת ישראל נ' פארס, פסקה 9 (23.12.2014); ע"פ 4038/14 מדינת ישראל נ' אבו עאבד, פסקה 5 (15.7.2014), ובהתחשב במכלול נסיבות הענין, החלטנו להסתפק בהתערבות מתונה בגזר דינו של בית משפט קמא.

11. סוף דבר: החלטנו לקבל את ערעור המדינה ולהעמיד את עונש המאסר בפועל שהוטל על המשיב על 48 חודשי מאסר, חלף 36 חודשי המאסר שנגזרו עליו על ידי בית משפט קמא. שאר רכיבי גזר הדין יותרו בעינם.

ניתן היום, י"ג באדר ב' התשע"ו (23.3.2016).

שׁוֹפֵט

שׁוֹפֵט

שׁוֹפֵט
